

บทที่ 5

การอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อศึกษาระดับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 1.2 เพื่อเปรียบเทียบความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน
- 1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. สมมติฐาน

- 2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
- 2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
- 2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสัมพันธ์กัน

3. วิธีการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2536 จำนวน 303 คน

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ แบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมือง ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แบบสอบถามมาครบตามจำนวนที่ส่งไปคือจำนวน 303 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 4 ชุด เหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 299 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน จำแนกตาม เพศ ศาสนา ภาษาที่หนึ่ง อาชีพของบิดามารดา การรับสื่อมวลชน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละและเสนอเป็นตารางพร้อมบรรยายประกอบตาราง

3.4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

3.4.3 ข้อมูลการเปรียบเทียบความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบทีและวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างก็เปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ

3.4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการทดสอบค่าที เพื่อต้องการดูว่าความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสัมพันธ์กันจริงหรือไม่

4. ผลการวิจัยโดยสรุป

จากการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

4.1 สถานภาพของนักเรียนที่ตอบแบบทดสอบและแบบสอบถาม

4.1.1 นักเรียนที่ตอบแบบทดสอบและแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.2

4.1.2 นักเรียนที่ตอบแบบทดสอบและแบบสอบถามเป็นนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมากกว่าศาสนาพุทธ คือ นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 64.2

4.1.3 นักเรียนที่ตอบแบบทดสอบและแบบสอบถามพูดภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่งมากกว่าพูดภาษาไทย คือพูดภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่งร้อยละ 60.5

4.1.4 นักเรียนที่ตอบแบบทดสอบและแบบสอบถามมีปีติคามารดาประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด (ร้อยละ 33.8) รองลงมาคือมีปีติคามารดาประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 29.1) และประกอบอาชีพรับราชการร้อยละ 20.4 ส่วนปีติคามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีน้อยที่สุด (ร้อยละ 16.7)

4.1.5 นักเรียนที่ตอบแบบทดสอบและแบบสอบถามมี ระดับการรับสื่อมวลชนต่างกัน คือมีการรับสื่อมวลชนระดับกลางมากที่สุด (ร้อยละ 69.9) รองลงมาคือการรับสื่อมวลชนระดับต่ำ (ร้อยละ 28.1) และมีการรับสื่อมวลชนระดับสูงน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.0)

4.2 ระดับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2.1 ระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมนักเรียนมีความรู้อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 72.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความรู้ด้านสัตว์น้ำ และ อากาศ อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 83.5 และ 82.80) รองลงมาคือความรู้ ด้านน้ำอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 70.40) สำหรับด้านสัตว์ป่า ดิน และป่าไม้ อยู่ในระดับค่อนข้างดี (คือร้อยละ 67.50 , 66.67 และ 63.67) ตามลำดับ

4.2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน่าพอใจ ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน่าพอใจทั้ง 6 ด้านโดยมีความคิดเห็นในด้านน้ำสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือด้านอากาศ ($\bar{X} = 4.23$) และด้านดินต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.96$)

4.3 การ เปรียบ เทียบความรู้และความคิด เห็นของนัก เรียนที่มีสถานภาพต่างกัน

3.1 การ เปรียบ เทียบความรู้ของนัก เรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

3.1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศต่างกันมีความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็ไม่แตกต่างเช่นกัน

3.1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่นับถือศาสนาต่างกันมีความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความรู้ด้านดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ และสัตว์น้ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านสัตว์ป่าไม้แตกต่างกัน

3.1.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พูดภาษาที่หนึ่งต่างกันมีความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความรู้ด้าน ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ สัตว์น้ำ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านสัตว์ป่าไม้แตกต่างกัน

3.1.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีบิดามารดาประกอบ อาชีพแตกต่างกัน มีความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านน้ำ อากาศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ความรู้ด้านดินแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนความรู้ด้านสัตว์ป่าไม้แตกต่างกัน

3.1.5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับการรับสื่อมวลชน ต่างกัน มีความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความรู้ด้าน อากาศและสัตว์น้ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความรู้ด้านน้ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความรู้ด้านดิน ป่าไม้ และสัตว์ป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

4.3.2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ดิน น้ำ และอากาศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีระดับความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนความคิดเห็นด้านป่าไม้ สัตว์ป่า และสัตว์น้ำ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติ

4.3.2.2 นักเรียนที่นับถือศาสนาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกด้าน โดยนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ มีระดับความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม

4.3.2.3 นักเรียนที่พูดภาษาที่หนึ่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งมีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่พูดภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่งทุกด้าน

4.3.2.4 นักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นด้านน้ำและอากาศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านสัตว์น้ำนักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสัตว์ป่าและ ดิน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3.2.5 นักเรียนที่มีระดับการรับสื่อมวลชนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

พบว่านักเรียนมีความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเป็นไปในทิศทางบวก โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมทุกด้านสัมพันธ์กัน ในระดับปานกลาง ($r = .4914$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอากาศ มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ ($r = .3226$) รองลงมาคือ ด้านดิน ($r = .3167$) ด้านป่าไม้ ด้านน้ำ คือ ($r = .2739$ และ $r = .2673$) ตามลำดับโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านสัตว์น้ำสัมพันธ์กันในระดับต่ำโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .1710$) และด้านสัตว์ป่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. คะแนนจากการตอบแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จะเห็นว่าความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านสัตว์น้ำคะแนนเต็ม 6 นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้ถึง 5.01 และด้านอากาศก็เช่นเดียวกัน คะแนนเต็ม 10 นักเรียนทำคะแนนได้ถึง 8.28 ซึ่งคิดเทียบเป็นร้อยละ 83.50 และ 82.80 ตามลำดับ (จากข้อมูลตาราง 9) และรองลงมาคือ ด้านน้ำ คะแนนเต็ม 10 นักเรียนทำคะแนนได้ 7.04 คิดเป็นร้อยละ 70.40 และเมื่อดูภาพรวมคะแนนเต็ม 47 คะแนน นักเรียนทำคะแนนได้ 35.50 คิดเป็นร้อยละ 72.42 ซึ่งแสดง

ว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านน้ำน่าพอใจสูงสุด ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือด้านอากาศ ($\bar{X} = 4.23$) และมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับน่าพอใจ ($\bar{X} = 4.16$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิญญู สันติภาพวิวัฒนา (2535 : 1) ที่พบว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเนื้อหาด้านดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้และสัตว์ป่า อยู่ในเกณฑ์ดี และนักเรียนมีความคิดเห็นที่ถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน่าพอใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิตย์ เรืองรัตน์ (2525 : บทคัดย่อ) พบว่าความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เป็นที่น่ายินดี เพราะถ้านักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว การหากลวิธีให้ความรู้แก่นักเรียนย่อมกระทำได้ไม่ยากและไม่เกินความสามารถของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งในการจัดการศึกษา ถ้าได้มีการรณรงค์กันอย่างจริงจังและการที่นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่น่าพอใจนั้น อาจกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการสร้างเจตคติที่ดีอยู่มาก ทั้งจากรายการโทรทัศน์และจากหนังสือพิมพ์ นับได้ว่าสื่อมวลชนมีส่วนในการให้ความรู้และการสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาสังแวดล้อม เพราะเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษานั้นอยู่ในระยะที่สำคัญของการสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Miller, 1977 : 729-735) และในการให้ความรู้และเจตคติแก่เด็กนั้น อิศนีย์ ศรีสุธ (2521 : 31) ให้ความเห็นว่า การเรียนมีส่วนช่วยได้มาก เพราะทัศนคติของเด็กได้มาจากประสบการณ์ ดังนั้นเมื่อเราจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ทราบถึง ความสำคัญและพิษภัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเด็กจึงมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูผู้สอนจึงควรให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด เช่น การทัศนศึกษาในสถานที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กนักเรียนมีจิตสำนึกในการที่จะปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพที่ดี เพื่อการใช้ประโยชน์ในอนาคต สำหรับจังหวัดปัตตานีนั้นในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในระดับประถมศึกษา ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อม

ไว้อย่างชัดเจน โดยการจัดทำหนังสือคู่มือการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ครูผู้สอนได้ยึดถือเป็นแนวเดียวกัน มีแผนการสอนที่ชัดเจน นักเรียนได้เรียนเหมือนกันเกือบทุกโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และของกระทรวงศึกษาธิการ จากเหตุดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีความรู้อยู่ในระดับดีและมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน่าพอใจ

2. จากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่กล่าวว่า " นักเรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน" ผู้วิจัยจะอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

2.1 เพศกับความรู้อีกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพศชายและเพศหญิงมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิมล ปรีชาสุชาติ (2533 : 73) พบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ณรงค์ ศรีสนิท (2524 : ก) พบว่านักศึกษาหญิงมีความรู้เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่านักศึกษาชาย และงานวิจัยของ จารุฉวี ประเสริฐวิเศษ (2530 : บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของชาติชาย อ่อนเจริญ (2533 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนชาย แต่เมื่อนำคะแนนความรู้ มาทดสอบความแตกต่างกันด้วยค่าสถิติ ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันนี้ความสามารถระหว่างเพศชายและเพศหญิง รวมทั้งสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเกือบเท่ากันในทุกด้าน จึงทำให้ทั้งเพศหญิงและเพศชายมีความห่วงใยในการช่วยกันอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน เพราะต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมเท่าเทียมกัน ในเมื่อสังคมเปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีสิทธิเสรีภาพเกือบเท่าเทียมเพศชายในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งในสังคมปัจจุบันค่านิยมได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งเพศหญิงและเพศชายมีโอกาสในการเป็นผู้นำและผู้ตามเท่า ๆ กัน ฉะนั้นไม่ว่าเพศหญิงหรือเพศชายก็ต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ และปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนนั้นได้จัดเป็นสหศึกษา จึงทำให้นักเรียนหญิงและชายมีโอกาสเรียนไปด้วยกัน มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายก็ไม่แตกต่างกัน เพราะเมื่อจบการศึกษาไปอยู่ในสังคมแล้วทุกคน มีโอกาสที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้เหมือนกัน ๆ ไม่มีการจำกัดเพศเหมือนสมัยก่อน เพศหญิงก็สามารถรับผิดชอบงานที่ยิ่งใหญ่ได้เหมือนกัน จากเหตุดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

2.2 ศาสนากับความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วรณวิมล ปรีชาสุชาติ (2533 : 76) พบว่านักเรียนที่นับถือศาสนาต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นศาสนาที่เก่าแก่และประชาชนศรัทธาเลื่อมใส โดยเคร่งครัดอย่างเสมอต้นเสมอปลาย (ประสิทธิ์ เวชสวรรค์, 2509 : 32) ศาสนาอิสลามมิใช่ศาสนาอย่างเดียว แต่เป็นธรรมนูญของชีวิต (ประสิทธิ์ เวชสวรรค์, 2509 : 27) และเนื่องจาก ศาสนาอิสลามมีบทบัญญัติไว้ว่า มุสลิมทุกคนจะต้องทำการศึกษาในเรื่องศาสนาจนสามารถที่จะปฏิบัติ

ศาสนกิจได้อย่างถูกต้อง การศึกษาศาสนาอิสลามจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน (ชมรมไทยมุสลิมภาคใต้, 2517 : 51-52) ดังจะเห็นได้จากการที่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นิยมส่งบุตรหลานของตนไปศึกษากับผู้มีความรู้ทางศาสนา ซึ่งส่วนมากก็ส่งไปศึกษากับโต๊ะครูตามปอเนาะต่าง ๆ (รุ่งแก้วแดง, 2511 : 50) หรือที่เรียกว่าโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันมากกว่า ที่จะส่งเข้าไปศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล (ชมรมไทยมุสลิม, 2517 : 51-52) อีกทั้งบิดามารดาไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี นิยมให้บุตรหลานได้เรียนทางศาสนา เช่น การเรียนอ่านพระคัมภีร์อัลกุรอาน การเรียนทางด้านภาษามลายู ซึ่งจะทำให้เด็กเรียนมีเวลาให้กับบทเรียนที่เรียนในโรงเรียน และการทำการบ้านไม่เต็มที่ และทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอ่านหนังสือที่ให้ความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมมากนัก ดังนั้นเด็กเรียนที่นับถือศาสนาพุทธจึงได้คะแนนความรู้สูงกว่าเด็กเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม

2.3 ภาษาที่หนึ่งกับความรู้อยู่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่านักเรียนที่พูดภาษาที่หนึ่งแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็น ภาษาที่หนึ่ง มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรณวิมล ปรีชาสุชาติ (2533 : 75) พบว่านักเรียนที่ใช้ภาษาพูดที่บ้านแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่นักเรียนที่ใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยใต้พูดที่บ้านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกว่านักเรียนที่ใช้ภาษามลายู และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 58) ที่พบว่า ภาษาที่นักเรียนใช้พูดที่บ้านเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ ในเขตการศึกษา 2, 9 และ 10 จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งในเขตการศึกษา 2 ซึ่งเป็นเขตที่มีปัญหาทางภาษา คือนักเรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวันและจะใช้ภาษาไทยเฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น จึงทำให้นักเรียนขาดทักษะในการใช้ภาษาไทยเป็นอย่างมาก จากการที่นักเรียนมีเวลาเพียงเล็กน้อยในการเรียนรู้ภาษาไทย และการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มชนส่วนใหญ่มิได้ใช้ภาษาไทยทำให้การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนและจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีน้อยแต่จะอย่างไรก็ตามผลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยบางเรื่องปรากฏว่าในสภาพปัจจุบันเจตคติและความสามารถด้านการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ บางจังหวัด ได้แก่ผลการวิจัยของ ประยงค์ อุปัทม์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าด้านภาษาพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนที่พูดภาษาไทยกับนักเรียนที่พูดภาษามลายูมีเจตคติต่อภาษาไทยไม่แตกต่างกัน แต่ด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนนั้นพบว่า ด้านการใช้ภาษาพูดในชีวิตประจำวันนักเรียนที่พูดภาษาไทยมีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่พูดภาษามลายู จึงทำให้นักเรียนที่พูดภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่งมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำกว่านักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง มีความสามารถในการใช้ภาษาอื่นทั้ง ความเข้าใจภาษามากกว่านักเรียนที่พูดภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่งทำให้นักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งสามารถที่จะเรียนรู้ได้เร็วกว่า และมีทักษะในการใช้ภาษาไทยลึกซึ้งกว่านักเรียนที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง จึงทำให้นักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง

2.4 อาชีพของบิดามารดากับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่านักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพรับราชการ มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และเกษตรกรรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิมล ปรีชาสุชาติ (2533 : 78) พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพแตกต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือ นักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพรับราชการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพค้าขาย เกษตรกรรม และรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับโครงการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2519 : 105) ที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งพบว่า อาชีพของบิดามารดา เป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการที่พบว่านักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพรับราชการ จะมีความรู้สูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย เกษตรกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบิดามารดาที่ประกอบอาชีพรับราชการจะมีความรู้สูงและมีเวลาเพียงพอที่จะสอนและเอาใจใส่ด้านการเรียนของนักเรียนได้มากกว่าบิดามารดาที่มีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และ เกษตรกรรม และจะเห็นได้ว่าอาชีพของบิดามารดาจะส่งผลถึงรายได้ของครอบครัว ซึ่งอาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่มีความมั่นคงบิดามารดามักจะส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีชื่อเสียง นักเรียนก็แข่งขันกันในการเรียนหนังสือ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอาชีพของบิดามารดามีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนด้วยเป็นอย่างยิ่ง

2.5 การรับสื่อมวลชนกับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีการรับสื่อมวลชนอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนที่รับสื่อมวลชนในระดับกลางมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่มีการรับสื่อมวลชนในระดับต่ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ มนต์ชัย นินทานนท์ (2526 : 75-77) ได้ศึกษาอิทธิพลของโทรทัศน์ต่อเยาวชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนส่วนมาก มีความคิดเห็นว่าเป็นประโยชน์ของการชมโทรทัศน์มีดังนี้คือ ทำให้ได้รับความรู้ และทราบข่าวเหตุการณ์ทันโลกมากที่สุด นอกจากนี้ยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ และยังสามารถสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิมล ปรีชาสุชาติ (2533 : 77) พบว่านักเรียนที่รับสื่อมวลชนอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนกลุ่มที่รับสื่อมวลชนในระดับกลางและสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีการรับสื่อมวลชนระดับต่ำ โดยเฉพาะปัจจุบันนี้สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์สื่อเหล่านี้ได้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกคนได้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนที่มีการรับสื่อมวลชนระดับสูงย่อมจะมีความรู้สูงกว่านักเรียนที่มีการรับสื่อมวลชนระดับต่ำ จากการวิจัยครั้งนี้เพื่อนำมาทดสอบความแตกต่างกัน พบว่านักเรียนที่มีการรับสื่อมวลชนระดับกลางมีความรู้สูงกว่านักเรียนที่มีการรับสื่อมวลชนระดับต่ำส่วนคู่ที่เหลือไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับสื่อมวลชนระดับสูงเพียงร้อยละ 2 เท่านั้น จึงทำให้ไม่เกิดความแตกต่างกับคู่อื่น

3. จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า " นักเรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน" ผู้วิจัยจะอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

3.1 เพศกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ นนทสี วิชพันธ์ (2525 : บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร เพศชายและ เพศหญิง มีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพศหญิงและ เพศชายมีวุฒิภาวะไม่แตกต่างกันอีกทั้งในปัจจุบันโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนแบบสหศึกษาทั้งหมดทำให้นักเรียนหญิงและนักเรียนชายได้รับความรู้การปลูกฝังเจตคติที่เหมือนกัน และปัจจุบันนี้ความสามารถระหว่างเพศหญิงและ เพศชายมีความใกล้เคียงกันมากจึงทำให้นักเรียนเพศหญิงและ เพศชาย ซึ่งได้รับความรู้จากสังคมซึ่งมีทั้งเพศหญิงและ เพศชายที่นักเรียนได้พบปะสังสรรค์ อีกทั้งปัจจุบันนี้ไม่มีการปิดกั้นให้เพศหญิงต้องประกอบอาชีพอยู่ที่บ้านเหมือนสมัยก่อน จึงทำให้ทั้งเพศชายและ เพศหญิงมีโลกทัศน์กว้างพอ ๆ กันซึ่งจะมีผลกับนักเรียนที่อยู่ในความดูแลทั้งทางตรงและทางอ้อมจากเหตุดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้นักเรียนเพศชายและ เพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

3.2 ศาสนากับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ มีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่

นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยงค์ อุปลัมภ์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่พบว่านักเรียนไทยพุทธมีเจตคติต่อ ภาษาไทยสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิม และด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนพบว่านักเรียนไทยพุทธมีความสามารถสูงกว่านักเรียนไทยมุสลิม น่าจะทำให้นักเรียนที่เป็นไทยพุทธสามารถอ่านหรือพูดคุยอภิปรายในเรื่องราวที่ เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ดีกว่า นอกจากนี้เป็นเพราะขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมแตกต่างกันทำให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ทำให้นักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน (มาลา วิรุฒานนท์, 2516 : 21-22 และวิกรม กมลโกศล, 2518 : 104)

3.3 ภาษาที่หนึ่งกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่พูดภาษาที่หนึ่งแตกต่างกันมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนที่พูดภาษาไทย เป็นภาษาที่หนึ่งมีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่พูด ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่งซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัย ของประยงค์ อุปลัมภ์ (2530 : บทคัดย่อ) พบว่า ด้านการใช้ภาษาพูดในชีวิตประจำวันนักเรียนที่พูดภาษาไทยมีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่พูดภาษา มลายู และ จากงานวิจัยของ ดร.ฉวี บุญภิบาล (2530 : 105) พบว่า สภาพ การใช้ภาษาของชาวไทยมุสลิมมีดังนี้ พูดภาษามลายูถิ่นกับสมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 58.5 พูดกับเพื่อนบ้านและบุคคลทั่วไปร้อยละ 55.8 พูดเมื่อไปติดต่อ ราชการร้อยละ 19.7 ทั้งนี้เนื่องจากว่าภาษามลายูเป็นสมบัติของสังคมไทย มุสลิมในจังหวัดภาคใต้ ประชาชนได้ใช้ภาษามลายูตั้งแต่เด็กดำบรพ์ ก่อนที่ พ่อขุนรามคำแหงจะประดิษฐ์อักษรไทย อิทธิพลของภาษาได้ฝังอยู่ในโครงสร้าง สังคมและความรู้สึกนึกคิดของประชาชนอย่างลึกซึ้งไม่ว่าจะเป็นคหิชาชาวบ้าน วรรณคดี สัญลักษณ์ต่าง ๆ ปรัชญาชีวิต จึงแทบจะเป็นไปไม่ได้ถ้าจะให้ประชาชนลืม

หรือสละทิ้งภาษาไป เพราะการสละทิ้งภาษาเท่ากับเป็นการสละทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นเอกลักษณ์ของเขา ส่วนภาษาไทยไม่ใช่สมบัติทางสังคมของพวกเขาบรรพบุรุษของเขาไม่เคยใช้มาก่อน (อารง สุทธาศาสน์, 2525 : 20-21) ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า การที่นักเรียนไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง จะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกในการทวงแทนสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันการที่นักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งมีความผูกพันกับสิ่งแวดล้อมและมีความรู้สึกที่จะทวงแทนมากกว่า เพราะนักเรียนสามารถที่จะอ่านและฟังจากบุคคลรอบข้างเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและความรับผิดชอบที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.4 อาชีพของบิดามารดากับความคิดเห็น เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่านักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นสูงกว่่านักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และเกษตรกรรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบิดามารดาที่ประกอบอาชีพรับราชการจะมีความรู้และมีเวลาเพียงพอที่จะสอนและเอาใจใส่ในการปลูกฝังเจตคติของนักเรียนได้มากกว่าบิดามารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม ค้าขาย และรับจ้าง และอาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพต่างกัน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างกัน จะเห็นได้ว่าอาชีพของบิดามารดา มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน

3.5 การรับสื่อมวลชนกับความคิดเห็น เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีการรับสื่อมวลชนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย

นักเรียนกลุ่มที่มีการรับสื่อมวลชนระดับกลางและสูง มีความคิดเห็นสูงกว่า นักเรียนที่มีคะแนนการรับสื่อมวลชนระดับต่ำซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์ชัย นินทานนท์ (2526 : 75-76) ซึ่งได้ศึกษาอิทธิพลของโทรทัศน์ต่อเยาวชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าประโยชน์ของการชมโทรทัศน์คือทำให้ได้รับความรู้และทราบข่าวเหตุการณ์ทันโลกมากที่สุด นอกจากนี้ยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินทำให้มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ด้วยลักษณะของสื่อมวลชนดังกล่าวนี้ จึงมีส่วนให้นักเรียนมีความคิดเห็นที่ถูกต้องอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ยิ่งในปัจจุบันด้วยแล้วสื่อมวลชนทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ได้ประชาสัมพันธ์ถึงวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งถ้าทุกคนไม่ช่วยกันก็จะส่งผลกระทบต่ออนาคตและในปัจจุบันสิ่งแวดล้อมได้เกิดเป็นพิษมากขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนที่มีระดับการรับสื่อมวลชนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

4. สมมติฐานข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า "นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีมีความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสัมพันธ์กัน"

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน สัมพันธ์กันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านสัตว์น้ำสัมพันธ์กันในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิญญู สันติภาพวิวัฒนา (2535 : บทคัดย่อ) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในเนื้อหาแต่ละด้าน คือด้าน ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้

และสัตว์ป่า มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากว่า การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบันนั้นไม่ได้สอนเฉพาะ เพื่อการสอบเท่านั้นแต่เป็นการสอนให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สอนให้รู้คุณค่าของประโยชน์และความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอนให้เป็นผู้กตัญญูต่อธรรมชาติแวดล้อม และครูยังปลูกฝังพฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้นักเรียน เช่น การเก็บสะสมภาพเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรังเกียจบุคคลที่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ผู้ที่ทำลายป่าไม้ พฤติกรรมการร่วมกันปลูกต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน บ้าน ที่สาธารณประโยชน์ และในปัจจุบัน สื่อมวลชนมีบทบาทในการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมทำให้ทั้ง ภาครัฐและเอกชนตื่นตัวที่จะร่วมมือกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะทุกคนได้ประจักษ์ถึงพิษภัยของการทำลายสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่เหมาะสมต่อการปลูกฝังเจตคติเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นในการเรียนการสอนครูต้องจัดประสบการณ์ให้นักเรียนโดยเน้นประสบการณ์ตรงแก่นักเรียนให้มากที่สุด เพื่อให้เด็กได้เห็นถึงพิษภัยของการทำลายสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ เนื่องจากว่านักเรียนในระดับประถมศึกษา เป็นวัยที่เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูเป็นอย่างดีอยู่แล้ว เพียงแต่ครูควรที่จะปลูกฝังเจตคติให้เด็กอย่างจริงจังเท่านั้นก็จะทำให้เจตคติที่ดี ติดตัวเด็กไปจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ จากเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้นักเรียนมีความรู้กับความคิดเห็นสัมพันธ์กัน จึงเป็นนิมิตหมายที่ดีสำหรับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ต้องรับผิดชอบสังคมในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ที่ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ผู้บริหารและครูผู้สอนควรดำเนินการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามคู่มือแนวการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะจังหวัดปัตตานีนั้น ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้จัดทำคู่มือจัดสรรให้โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัด ให้ครูได้ใช้เป็นแนวการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและค่านิยมของโลกโดยเหมาะสมกับท้องถิ่นจังหวัดปัตตานีโดยเฉพาะ ซึ่งในคู่มือแนวการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษานี้ทางผู้รับผิดชอบได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตร โครงสร้างของเนื้อหาและแนวการจัดกิจกรรมไว้ชัดเจน ซึ่งครูสามารถนำไปปฏิบัติในการสอนได้สะดวกและครบกระบวนการ ถ้าครูได้ใช้แนวการสอนนี้เชื่อว่าอนาคตอันใกล้นี้เด็กเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานีจะมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี

1.2 ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ครูผู้สอนควรจะมีการปลูกฝังเจตคติของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่น่าพอใจอย่างยิ่ง โดยครูควรเน้นการเรียนการสอนให้ครบทุกกระบวนการ และควรเน้นให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม รู้จักปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต สอนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การประหยัดและอดออม การรู้คุณค่าและความสวยงามของธรรมชาติแวดล้อม ให้เป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ให้ข้อคิดและคติเตือนใจโดยการปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรม ที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม

เช่น การติดตามข่าวเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก การทิ้งขยะให้ถูกที่ การร่วมกันปลูกต้นไม้บริเวณบ้าน ที่สาธารณะ การทำบริเวณบ้านและโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น และไม่ทำลายธรรมชาติ

1.3 ควรเริ่มโครงการจัดสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป อย่างเป็นระบบและมีเป้าหมาย โดยการให้สื่อมวลชนทุกชนิดเป็นเครื่องมือในการให้การศึกษแก่ประชาชน

1.4 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น วันสิ่งแวดล้อมไทย วันสิ่งแวดล้อมโลก เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมเพื่อที่จะได้ช่วยอนุรักษ์กันต่อไป

1.5 ผู้บริหารการประถมศึกษาในระดับต่าง ๆ ควรได้ติดต่อประสานสัมพันธ์ กับผู้นำชุมชนมุสลิม เพื่อให้สอดแทรกความรู้และหลักการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนในโอกาสต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

1.6 ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรมีแผนงานหรือโครงการในการขอความร่วมมือ แก่ผู้ประกอบการทั้งของภาครัฐและเอกชนในการรับผิดชอบต่อการกระทำที่มีผลทำให้ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ที่จะเกิดขึ้นจากการประกอบการต่าง ๆ ให้มีความรับผิดชอบ มากกว่าที่เป็นอยู่

1.7 สถานศึกษาระดับประถมศึกษาควรจัดให้มีการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ให้ครบทุกโรงเรียน เพราะโรงเรียนที่มีการสอนอิสลามศึกษาโดยวิทยากรสอนศาสนา อิสลาม ผู้ปกครองจะนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนถึงแม้ว่าจะ เป็นโรงเรียนประถมของ รัฐบาลมากกว่าโรงเรียนที่ไม่ได้เปิดสอน

1.8 รัฐบาลควรมีการติดตามผลการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันของผู้ที่จบ การศึกษาไปแล้วและหาทางฟื้นฟูแก่ผู้ที่จบการศึกษาไปแล้วอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน นักศึกษาระดับอื่น ๆ และของประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อประเมินผลการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาว่านักเรียนมีความรู้และความคิดเห็นเป็นอย่างไรบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่

2.3 ควรศึกษาพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนนักศึกษาและของประชาชนทั่วไป

2.4 ควรทำการศึกษาตัวแปรที่สามารถนำไปปรับปรุงได้ เช่น พฤติกรรมการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครู